

**Ավարտական հետազոտական
աշխատանք**

Թեմա՝ Ինտեգրված պարապմունքների կազմակերպումը
կարողունակահեն կրթական մոտեցման համատեքստում :

Հաստատություն՝ Հ. 158 մտւր-մանկապարտեզ

Դաստիարակ՝ Ռիտա Նասիրյան

Ղեկավար՝ Ժաննա Ավետիսյան

Երևան 2022

Բովանդակություն

- Ներածություն
- Բուն թեմա
- Պարապմունքի պլան
- Եզրակացություն
- Գրականության ցանկ

Ներածություն

Ինտեգրված պարապմունքները զարգացնում են հենց իրենց՝ երեխաների ներուժը, խրախուսում են շրջապատող իրականության ակտիվ իմացությունը, պատճառահետևանքնային հարաբերությունների ըմբռնումն ու հայտնաբերումը, տրամաբանության, մտածողության և հաղորդակցման հմտությունները: Ինտեգրված պարապմունքների անցկացման ձևը ոչ ստանդարտ է, հետաքրքիր:

Ինտեգրված պարապմունքները բացահայտում են զգալի մանկավարժական հնարավորություններ, թեթեւացնում են երեխայի գերլարվածությունը՝ անցնելով տարբեր գործունեության էապես մեծացնում են ճանաչողական հետաքրքրությունը, ծառայում են երևակայության, ուշադրության, մտածողության, խոսքի և հիշողության զարգամանը:

Ինտեգրումը ժամանակակից հասարակության մեջ բացատրում է կրթության մեջ ինտեգրման անհրաժեշտությունը:

**Ինտեգրված պարապմունքների կազմակերպումը կարողունակահեն
կրթական մոտեցման համատեքստում**

Նախադպրոցական կրթության կարևոր խնդիրներից է ուսումնառությունը թեմատիկ պարապմունքների միջոցով կազմակերպելը: Թեմատիկ պարապմունքները կարևորում են գործունեության այն ձևերը, որոնք պահանջում են ինքնուրույն մտածողություն նախաձեռնություն, համագործակցություն, հնարամտություն, անձնական կարգապահություն, շրջապատում կատարվող փոփոխությունների ճիշտ ընկալում:

Թեմատիկ ուսուցումն ապահովում է երեխայի զարգացման մտավոր, սոցիալիստական, հուզական, ֆիզիկական և գեղագիտական ոլորտների համակողմանի զարգացումը և չի կենտրոնանում մեկ՝ առանձնացված ոլորտի վրա: Այն ենթադրում է ուսումնական ծրագրի տարբեր բաժինների միավորում՝ մեկ հետաքրքիր գաղափար ուսումնարելու միջոցով, որի մեջ ամփոփված են տարբեր առարկաներից բովանդակային միավորներ:

Մանկավարժական պրակտիկան ցույց է տվել, որ թեմատիկ պլանավորման սկզբունքի կիրառման դեպքում հնարավորություն է ընձեռվում էականորեն կրճատել պարապմունքների, կազմակերպված ուսուցման համար հատկացվող ժամանակը, երեխաների ծանրաբեռնվածությունը, փոխարենը այն տրամադրել կազմակերպվող խաղերին, առողջարարական տարաբնույթ միջոցառումները:

Թեմատիկ պլանավորման ժամանակ մեծ նշանակություն ունի երեխաների հետ տարվող առավոտյան զրույցի կազմակերպումը: Այն մանկավարժական գործունեության կարևորագույն բաղկացուցիչ մասն է, որը նպաստում է երեխաների խոսքի և մտածողության զարգացմանն ուղղված աշխատանքների արդյունավետության բարձրացմանը:

Թեմատիկ ուսուցումը հնարավորություն է տալիս դաստիարակին՝ ծրագիրը կազմակերպել երեխաների համար հետաքրքրություն ներկայացնող թեմաների, խնդիրների կամ կենսական հարցերի շուրջ:

Ինտեգրված մոտեցումը համապատասխանում է նախադպրոցական դիդակտիկայի հիմնական պահանջներից մեկին. կրթությունը պետք է լինի փոքր ծավալով, բայց տարողունակ: **Ինտեգրված – համատեղել** գիտելիքները տարբեր կրթական ոլորտներից հավասար հիմունքներով լրացնելով միմյանց / երաժշտության, գրականության, նկարչության ստեղծագործությունների միջոցով այնպիսի հասկացության դիտարկում, ինչպիսին է «տրամադրությունը»/:

Ինտեգրված պարապմունքը–սա գործունեություն է, որն ուղղված է որոշակի թեմայի ամբողջական էության բացահայտմանը տարբեր տեսակի գործունեության միջոցով, որոնք համակցված են գործունեության լայն տեղեկատվական դաշտում՝ փոխադարձ ներթափանման և հարստացման միջոցով:

Ինտեգրված պարապմունքի նախապատրաստման փուլում, գիտելիքների համակարգային բնույթին համապատկանելու համար, մանկավարժները օգտագործում են մտավոր գործողությունների քարտեզ:

Անցկացումը դաստիարակից պահանջում է հստակ պատրաստվածություն և երեխաների մոտ համապատասխան թեմայի վերաբերյալ գիտելիքների ու հմտությունների արդեն ձևավորված պաշար: Ուստի ամեն օր նման պարապմունքների անցկացնելը շատ դժվար է: Երեխաների հետ ինտեգրված պարապմունքներ անցկացնելու տարիքային սահմանափակում չկա: Հիմնական բանը խմբասենյակում երեխաների աշխատանքը կազմակերպելու դաստիարակի կարողությունն է, պարապմունքի թեմայի և դրա բովանդակության ճիշտ ընտրությունը:

Պատկերավոր կերպով ինտեգրացիոն սխեման կարելի է պատկերել ծառի տեսքով, որի բունը գեղարվեստական պատկեր է, արմատները՝ արտահայտչամիջոցներ, իսկ ճյղերը՝ կրթական տարածքներ: Ինտեգրված դասի անցկացման առանձնահատկությունը հնարավորություն է տալիս թեման բացահայտել հնարավորինս ամբողջական և խորը, չնայած այն հանգամանքին, որ նման գործողությունը շատ ժամանակ չի պահանջում / կարծես դաստիարակը առանձին պարապմունք է անցկացնում/: Դրա շնորհիվ նախադպրոցական տարիքի երեխաները ժամանակ են ազատում այլ գործունեության համար. Օրինակ՝ բացօթյա խաղի համար:

Ինտեգրված կրթական գործունեությունը, բացի նոր նյութի անմիջական ներկայացումից ներառում է երեխայի ակտիվ դիրքորոշումը, քանի որ այն հիմնականում բաղկացած է խաղային տարրերի: Խաղային տարրը ինտեգրված պարապմունքի անբաժանելի մասն է: Ինտեգրված պարապմունքի հիմնական նպատակները՝ երեխաների կողմից շրջապատող աշխարհի պատկերի ամբողջական ընկալման ցանկությունը. Նախադպրոցականների մոտ տեղեկատվության ինքնուրույն զարգացման և դրա օգտագործման հմտությունների ձևավորում. ստեղծագործական կարողությունների զարգացում, գեղարվեստական ճաշակ:

Ակնհայտ է, որ ինտեգրված պարապմունքներն ավելի բարդ են քան ավանադական միջոցառումները: Դրանք դաստիարակից պահանջում են որոշակի հմտություն, լուրջ նախնական աշխատանք և նախադպրոցականների նախապատրաստում նյութի ընկալման համար, հետևաբար դրանք շատ հաճախ չեն անկացվում՝ սովորաբար 1-2 անգամ: Բացի այդ, բացի դաստիարակից այս դասին հաճախ ներգրավված են նաև այլ մասնագետներ, օրինակ՝ երաժշտական ղեկավար կամ ֆիզկուլտուրայի հրահանգիչ:

Ինտեգրված պարապմունքի մոտավոր կառուցվածքը

Ներածական մաս` Դաստիարակը երեխաներին դրդում է գործունեությանը , օրինակ՝ ստեղծում է խնդրահարույց իրավիճակ, որ պետք է լուծվի /ինչ կլինի մեր մոլորակի վրա , եթե ջուրը անհետանա կամ արևը տաքանա/:

Հիմնական մաս` Երեխաները ստանում են նոր գիտելիքներ , որոնք կօգնեն լուծել խնդրահարույց հարցը օրինակ թե՛ ինչ նշանակություն ունի ջուրը մարդու կյանքում և բնության մեջ բոլոր կենդանի էակների համար:Միևնույն ժամանակ կարևոր է տեսանելիությունը:

Միաժամանակ աշխատանքներ են տարվում երեխաների համահունչ խոսքի զարգացման ,և նրանց բառապաշարի հարստացան ուղղությամբ:

Վերջնական մաս` Նախադպրոցականները համախմբում են իրենց գիտելիքները գործնական գործունեության գործընթացում/ սա կարող է լինել նկարչություն, մոդելավորում, հավելված/ կամ հետաքրքիր դիդակտիկ խաղ:

Ինտեգրված պարապմունքների արժեքը` Նախադպրոցականների գիտելիքները ձևավորվում են հմտությունների հետ միասնաբար, երեխաների հորիզոններն ընդլայնվում են, յուրաքանչյուր առարկա կամ երևույթ դիտարկվում է բոլոր կողմերից: Գիտելիքը յուրացնելու նկատմամբ հետաքրքրությունը մեծանում է, երեխաների մոտ թուլանում է լարվածությունը, մեծանում է ինքնավստահությունը:Ավելի մեծ չափով քան ավանդական պարապմունքները , նրանք օգնում են խոսքի զարգացման , վերլուծության, սինթեզի մտավոր գործողությունների ձևավորմանը , համեմատելու և ընդհանրացնելու կարողությանը :

Թեմատիկ պարապմունքների ժամանակ ես հաշվի եմ առնում հետևյալ հարցերը.

- Արդյոք , թեման համապատասխանում է երեխաների հետաքրքրություններին ,
- Նպաստում է երեխաների երևակայության և ստեղծագործական մտքի խթանմանը,
- Հնարավո՞ր է ընտրված թեման անցնել այնպես , որ ապահովվի երեխաների բազմամակարդակ մասնակցությունը , և միաժամանակ , յուրաքանչյուր երեխայի գործադրած ջանքը պսակվի հաջողությամբ
- Երեխաները հնարավորություն կունենա՞ն համագործակցելու և որոշակի պատասխանատվություն կրելու
- Կարո՞ղ են նրանք ավելացնել իրենց գիտելիքները և փորձը՝ առարկաների , մարդկանց և իրենց շրջապատում տեղի ունեցող իրադարձությունների վերաբերյալ:

Կոնսպեկտ

*Երևանի Հ158 մտուր-մանկապարտեզ ՀՈԱԿ-ի միջին խմբում
նկարչություն+ Էկոլոգիա ինտեգրված օրինակելի պարապմունքի:*

Տևողությունը 25 ր

Դաստիարակ՝ Ռիտա Նասիրյան

Տեսակը՝ Նկարչություն+ Էկոլոգիա /ինտեգրված/

Թեմա՝ «Իմ կապույտ մոլորակը»

Նպատակը՝ Ամրապնդել երեխաների ունեցած գիտելիքները երկիր մոլորակի մասին:

Դաստիարակել սեր և հոգատար վերաբերմունք բնության նկատմամբ:

Սովորեցնել նկարել երկիր մոլորակ :

Անհարաժեշտ պարագաներ՝ Երկիր մոլորակի ուրախ և տխուր նկարներ, նկարներ որոնց վրա պատկերված են լավ և վատ երևույթներ, ջրաներկեր, լաթեր, վրձիններ, ջրամաններ և շրջան ուրվագծած թղթեր:

Ընթացք՝ Երեխաներ սովորաբար ընդունված է առավոտյան հանդիպելիս ողջունել միմյանց «Բարի առավոտ»

Բարի առավոտ արև և թռչուններ,

Բարի առավոտ ժպտացող մարդկանց

Եկեք ժպտանք և ողջունենք մեր հյուրերին

Նվիրելով նրանց լավ տրամադրություն:

- Այս ի՞նչ նամակ է իմ սեղանին, այս ո՞վ է այն գրել:

Կարդանք տեսնենք:

Նամակ- Բարև, ես Տրոտտն եմ, RT մոլորակից: Ես արդեն եղել եմ Ձեր մոլորակում և հիացել եմ նրա գեղեցկությամբ: Իմ մոլորակն էլ դարեր առաջ եղել է այդքան գեղեցիկ և ծաղկուն, քայց մենք չգնահատեցինք և չպահպանեցինք այն, հիմա այստեղ չկա ջուր, օդ, բույսեր և անհնար է ապրել: Ես չեմ ուզում, որ նույնը կատարվի Ձեր մոլորակի հետ:

- Երեխաներ ի՞նչ պետք է անենք, որ մեր մոլորակը լինի ծաղկուն, առողջ և գեղեցիկ:

Ցուցադրել նկարներ, ընտրել միասին, թե որոնք են օգնում մեր մոլորակին ուրախանալ, և որոնք տխրել, և փակցնել համապատասխան՝ ուրախ կամ տխուր մոլորակի վրա:

-Ես առաջարկում եմ խաղալ մի խաղ, որի շնորհիվ ես կիմանամ, թե որքան գիտելիք ունեք բնության մեջ Ձեզ ճիշտ դրսևորելու համար:

«Եթե կարելի է ծափ զարկիր, եթե ոչ՝ ոտքով խփիր»

Գնացի անտառ և հավաքեցի շա՛տ ծաղիկներ /ոտքով խփել/
Ես կերա կոնֆետ , թուղթը գետին նետեցի /ոտքով խփել/
Ծառ տնկեցի և ջրեցի /ծափ զարկել/
Թռչուններին կերակրեցի /ծափ զարկել/
Կրակ վառեցի և չմարեցի /ոտքով խփել/
Ես սիրում եմ բնությունը/ ծափահարել/

- Իսկ այժմ առաջարկում եմ նկարել մեր երկիր մոլորակը:

Մեր նկարները կուղարկենք Տրոտտին , նա ցույց կտա իր ընկերներին և նրանք նույնպես կսիրեն , կծաղկեցնեն, կխնամեն իրենց մոլորակը:

Եզրակացություն

Ես հասա իմ նպատակին , որ երեխաները սիրում են բնությունը շրջապատող միջավայրը և խնամքով են վերաբերվում դրանց: Երեխաները գիտեն թե որ երևույթն է լավ , որը վատ և գիտեն ինչպես կանխել վատ երևույթները:

Իմ նպատակին հասնելու համար ես անց եմ կացրել նմանատիպ ինտեգրված պարապմունքներ, որոնք էլ ավելի արդյունավետ են գիտելիքների ստացման և ամրապնդման գործում :

Եվ ես հասա այն նպատակին , որ նրանք սովորեցին նկարել Երկիր մոլորակը:

Իմ պարապմունքը ավելի արդյունավետ կլիներ , եթե մենք ունենանք նկարչության սենյակ , մոլորեղեններ, պատկերավոր նկարներ և համապատասխան դիդակտիկ նյութեր:

Գրականության ցանկ

1. Մանկապարտեզի միջին խմբի /4-5տարեկանների/Նախա կրթական համալիր ծրագիր/ Հ. Միտոյան , Ժ. Ավետիսյան, Լ. Վերդյան և ուրիշ.;ՀՀԿԳՆ, Կրթ. ազգ. ինստ.,- Եր ., Կրթ. ազգ ինս-տ . 2011
2. Խոսքի զարգացման պարապմունքները մանկապարտեզի միջին խմբում / Հ. Միտոյան, Լ.Սմբատյան , Լ. Սարգսյան ; ՀՀ ԿԳՆ : Կրթության ազգային ինստիտուտ.- ԵՐ ., Կրթության ազգային ինստիտուտ 2013
3. Նախաշավիղ ամսագիր
4. Էլեկտրոնային համացանց